

שיר השירים (35)

עושה הקב"ה כדי לעורר את עמו מתרדמתו? "קול דודי דופק", הוא שולח להם מיני ייסורים ומכאובים למיניהם כדי לעוררם לערוך חשבון נפש ולשוב בתשובה שלמה. אומרת כנסת ישראל, יודעת אני שאלו אינם ייסורים הבאים מידו של מישהו המתאכזר כלפי חלילה, אלא אלו ייסורין של אח אוהב כלפי אחותו ושל בעל המחבב את רעייתו, אשר כל מטרתו להחזירם למוטב, ולא חלילה במטרה להכאיב להם. *הגדה של פסח "שירת דוד"*

כאן נרמז דרשת חז"ל מ"ולאחותו"

פְּתַחֵי לִי אֲחֹתִי (ה. ב)

"אֲחֹתִי" שנתאחו לי במצרים בשתי מצוות: בדם הפסח ובדם המילה, הדא הוא דכתיב (יחזקאל טו. ו): "ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך, ואומר לך בדמייך חיי", זה דם הפסח, "ואומר לך בדמייך חיי", זה דם מילה (שיר השירים רבה). בכמה מקומות בגמרא (ברכות יט. ג. נזיר מח: ועוד) דרשו חז"ל את הציווי שנאמר לנזיר (במדבר ו. ז): "לאביו ולאמו ואחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם", "ולאחותו" מה תלמוד לומר? הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו, ושמע שמת לו מת, יכול שיחזור ויטמא, אמרת: לא יטמא! יכול כשם שאינו מטמא להם, כך אינו מטמא למת מצוה? תלמוד לומר: ולאחותו, הוא דאינו מטמא, אבל מטמא הוא למת מצוה, עד כאן מדברי הגמרא. והנה, עיקר הדרשה בגמרא התבארו, אך לכאורה יש מקום להעיר: מדוע נקטו חז"ל בלימודם "ולאחותו" דוקא שתי מצוות אלו, לשחוט את פסחו ולמול את בנו, ולא נקטו בסתם: הולך לדבר מצוה? ואם משום ששתי מצוות אלו, מילה ופסח, יש בהן כרת, יכלו לומר: ההולך למצוה שיש בה כרת? לדברי המדרש על הפסוק שלפנינו, ביאור הדברים נפלא, שהרי על "פְּתַחֵי לִי אֲחֹתִי" אמרו במדרש: שנתאחו לי במצרים בשתי מצוות: בדם הפסח ובדם המילה, ועל כן דרשו שבמילה "ולאחותו" נרמז גם כן שתי מצוות אלו, כלומר: אפילו שתי מצוות אלו, המאחות את ישראל להקב"ה, נדחות מפני מת מצוה. *ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"*

פְּתַחֵי לִי אֲחֹתִי רְעִיתִי יוֹנְתִי תְּמָתִי שְׂרָאשִׁי נְמָלָא טָל (ה. ב) פתחי לי את השער והסירי את המחיצות המבדילות בינינו והשתדלי לשוב אליי, ואז ברגע אחד אסיר מעלייך את כל המכאובים ואקרב אותך אלי בקרבה יתירה. שְׂרָאשִׁי נְמָלָא טָל: אומר הקב"ה, דעו לכם כי הייסורים הללו הם בבחינת "טל תחיה" שאני זורק על ראשיכם שאין המטרה בהם כדי לגרום לכם צער, כי אם

המשל הנורא: הקב"ה, כביכול, עומד בחוץ לביתו ומתחנן אלינו!

אֲנִי יְשָׁנָה וְלִפִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי דּוֹפֵק פְּתַחֵי לִי אֲחֹתִי רְעִיתִי יוֹנְתִי תְּמָתִי שְׂרָאשִׁי נְמָלָא טָל קְנֻצוֹתַי רְסִיסֵי לְיָלָה (ה. ב) תיאור מרטיט על הדו-שיח, כביכול, בפסוק זה בין הקב"ה לכנסת ישראל, כתב הגאון רב חיים מוואלוז'ין: על דרך משל: כמו יתומה אחת שהיתה בזויה ושפלה, מושלכת בחוצות ואין איש מאספא אותה הביתה, וריחם עליה איש אחד ואספה הביתה, ואחר כך חמל עליה יותר ולקחה לו לאשה, ולא היו ימים מועטים עד שמרדה בו, וגרישה אותו מביתו החוצה, והוא בא בחצי הלילה, עומד בחוץ ודופק על הפתח, ומתחנן לה ואומר: זכרי נא הימים הראשונים, כאשר ריחמתי עלייך וכמה טובות שעשיתי לך, וכעת אני, בעלך וקרובך, עומד בחוץ והגשם שוטף עלי, עתה פתחי נא לי, והנמשל מובן. וזהו שכתוב: "קול דודי דופק פתחי לי אחתי רעייתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל וכו'", וענין ד' השמות הנזכרים בפסוק: אחותי, רעייתי, יונתי, תמתי, מכוונים כנגד ד' אותיות של שם הוי"ה ברוך הוא. והנה במדרש (שיר השירים רבה) התבאר ש"תמתי" פירושו תאומתי, ורוצה לומר: כמו תאומים, שכאשר יש לאחד מהם חולי הגוף, גם השני מרגיש בה מעט, כך כשישראל בצרה, חס ושלו, גם הקב"ה משתתף עמהם בצערם, כמאמר הכתוב: "עמו אנוכי בצרה" (תהלים צא. טז). ואין לשער ולהעריך גודל הצער של השכינה כביכול, וכמו שאמר המגיד לבית יוסף: אם היית מרגיש את גודל הצער של השכינה, כביכול, על עוונתיך לא היה ערב לחיכך שום מאכל ולא היה לך נוטה לתת שום מאכל בפיך, מגודל המרירות על זה!

ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"

אֲנִי יְשָׁנָה וְלִפִּי עֵר (ה. ב)

היה הסבא משיפולי מתחנן: אבינו שבשמים! גאל אותנו לאלתר, כל זמן שאנו עדיין בבחינת "אני ישנה ולפי ער", שמא תאחר את המועד, כי נשתקע חלילה לתוך שינה עמוקה ולא יהיה עוד מי שייגאל.

ספר "ברכת חיים, מועדים"

אֲנִי יְשָׁנָה וְלִפִּי עֵר (ה. ב)

אומרת כנסת ישראל להקב"ה, אמנם נראה כלפי חוץ שאני נמה את שנותי מבחינת קיום המצוות, וכבר ניתקתי עצמי ממך, אולם האמת אינו כן, ולבי ער בתוכי לאהבתך ומצפה ומשתוקקת אני לרגע שאזכה לשוב אליך ולתורתך. אלא שהשפעת אומות העולם שאנכי דרה בתוכם, הם שהיו בעוכרי להרחיקני מפניך. ומה

להצילכם מסכנת "רסיסי לילה" הוא היצר הרע הרודף אחרים בתוך הגלות המרה הדומה ללילה.

הגדה של פסח "שירת דוד"

קְנוּצוּתִי רְסִיסֵי לַיְלָה (ה. ב.)

קנוצותי עולה בגימטריא "קצ" שתי אותיות "ו" עולות בגימטריא "יב", "תי" העולה בגימטריא "קדוש". דהיינו קץ הגלות ל"ב שבטי ישראל הקדושים. מתחננת כנסת ישראל לפני ה' יתברך ואומרת, מאחר וישנה אני בגלותי צריך אתה רבונו של עולם להזדרז ולקרב את קץ גאולתנו ולהושיע במהרה את יב' שבטי עמך. פן חלילה נהיה שקועים ורודמים בתוך הגלות הקשה הדומה לרסיסי לילה. ואם יאוחר המועד ייתכן וכבר לא תהיה תקומה לשונאיהם של ישראל.

הגדה של פסח "שירת דוד"

פְּשָׁטָתִי אֶת פְּתָנְתִי אֵיכָכָה אֶלְבָּשָׁנָה רְחַצְתִּי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם (ה. ג.)

ידוע שבני ישראל בהיותם במצרים לא שינו את לבושם היהודי. ועתה כנסת ישראל מצירה ודואבת על מצבה הרוחני הירוד ואומרת, רבונו של עולם, בהיותי בגלות לא שמרתי על מלבושי הייחודים. "פְּשָׁטָתִי אֶת פְּתָנְתִי", פשטתי את הלבוש היהודי מעלי כי ביקשתי להידמות לגויים הסובבים אותי. וכבר הורגלתי להתהלך כמותם בצביונם ובלבושם, והיאך אוכל לשוב וללבוש את בגדי יהדות. "אֵיכָכָה אֶלְבָּשָׁנָה", קשה בעיניי להיגמל מהרגלי הרעים, כי שקעתי ביון מצולה ואין מעמד.

הגדה של פסח "שירת דוד"

דוד

דוֹדֵי שְׁלַח יָדוֹ מִן הַחַר וּמַעֲי הֶמוֹ עָלָיו (ה. ד.)

אומרת כנסת ישראל, כשם שבתוך לבי שמור רגש חם וחזק לבוראי, לבי ער ומפעם לאהבתו יתברך, למרות שישנה אני בקיום המצוות. כך גם הקב"ה מנגד משיב לי את אהבתו וחמלתו ומדי פעם שולח הוא את ידו מן החור כדי לסייע לי לפחות את סגור לבי, לשבר את המנעולים ולהסיר את המחיצות המבדילות כדי שתהיה קרבה אמיתית בין הבורא יתברך לבין ברואי. ובראותי את גודל אהבתו אלי, "וּמַעֲי הֶמוֹ עָלָיו", לבי הומה ומתרגש, מייחל לרגע שאוכל להיפגש עמו שוב. ובמה מגלה הקב"ה את אהבתו אלינו? "דוֹדֵי שְׁלַח יָדוֹ מִן הַחַר". "ידו" עם הכולל עולה בגימטריא שם "א-הי-ה" ברוך הוא. וכידוע בשם קדוש זה נגלה הקב"ה לבני ישראל במצרים, וגם כעת בהיותנו בגלות שולח לנו הקב"ה את "ידו", את שמו הגדול "א-הי-ה", שהוא שם המכובד והחשוב ביותר שבשמות הקודש. ובכך ומגן עלינו ומסייע בידינו לרומם את רוחנו ולעוררנו מתרדמתנו, לבל ניפול חלילה לזרועות הייאוש מפני אורך הגלות, ומיד "וּמַעֲי הֶמוֹ עָלָיו" לשוב ולהתקרב

אליו, עד שתגיע העת בה יפציע כשחר אורנו ויגאלנו הקב"ה גאולת עולמית.

הגדה של פסח "שירת דוד"

הלכה: שיעור המרחק בין קיר לחלון שכנו

כתב השו"ע (ח"מ סי קנד סכ"א): צריך להרחיק את כותלו מכנגד החלון ד' אמות, כדי שלא יאפיל עליו. בספר "פסקי המשפט" (אות יג) כתב: כלומר, אם החזיק אחד לפתוח חלון על חצר חברו, בעל החצר אינו רשאי להאפיל עליו, ולכן אם בא לבנות בנין בחצירו כנגד החלון, עליו להרחיק בנינו ארבע אמות מן החלון. וכתבו הפוסקים, דשיעור ההרחקה האמור כאן אינו אלא מצד עיקר דין תורה כפי מה שהיה נראה לחז"ל, אבל במקומות בהם יש חוק שמחייב להרחיק שיעור גדול, גם על פי דין תורה צריך להרחיק כפי שיעור החוק. אמנם יש שכתבו שמצד הדין תורה אין חיוב להרחיק כפי שמחייב החוק, אלא במידת הרחקה שהרשויות לעולם לא מאפשרים פחות ממנה.

פתגם: בין מתן עצה לסעד, המרחק הוא אלף צעד

ספר "שמחלה"

חקירה: מלבן בשבת

המלאכה היא הסרת הלכלוך, או יצירת הגוון החדש בבגד (מי? מלבן א) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

ותלמודו בידו

רב ידוע ביקר פעם אחת אצל הגאון בעל "שואל ומשיב". בתוך הדברים שאל הגאון את אורחו, מדוע עדיין לא חיבר שום חיבור על סוגיות הש"ס, כדרך הלמדנים. השיב לו הרב: מצינו בגמרא: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו. משמע שהתלמודו עדיין בידו ולא הוציא אותו לאור. *ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קמג)*

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליהוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנוה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'זילי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr